

Årets 1700-talsvandring 19

Årets 1700-talsvandring lockade hela 170 vandrare. Ett nytt och svårslaget rekord för Skara Gilles stadsvandringar. När tonerna från klockspelet klingat ut, hälsade Barbro Olofsson välkommen till dagens vandring och berättade om vad som komma skulle. Hennes ord förstärktes av Hanna Eklöf från museet som berättade om hela programmet under 1700-talsveckan och en av kvällens huvudpersoner, domprost Robert Lorentzon, i rollen som Jesper Svedberg.

Efter starten vid Prubbatorget, gick de församlade till baksidan av Domkapitlets hus vid Skoltorget. Där tog Jesper Svedberg över. Han berättade om sin uppväxt i Dalarna och sina studier i både Uppsala och Lund. Han konstaterade också, att han trots att han fyller 366 år i dagarna, var ovanligt pigg för sin ålder. Den nuvarande domprosten kunde berätta att även Jesper Svedberg varit domprost, visserligen bara i Uppsala, men ändå.

1702 utnämndes Jesper Svedberg till biskop i Skara stift, men kom på plats först året efter. Han var engagerad både i att utforma en ny psalmbok och så småningom att omarbete bibeln. Bland annat skrev han flera psalmer, varav 16 finns kvar i vår nuvarande psalmbok. Detta påminde biskopen om, genom att sjunga psalm 6, "Lova Gud i himmels höjd".

Jesper Svedberg hade en stor önskan att öka läskunnigheten i riket, ambitionen märktes redan när han verkade som regementspräst i unga år, men också när han kom till Skara som biskop. Detta fick bland annat till följd att han etablerade ett tryckeri i staden. Det finns många historier om den gamle biskopen. En av Barbros favoriter är att han med händerna upplyfta mot himmelen, hindra regnet att störa bärningen av skörden på Brunsbo. Denna styrka påstås också frälsa Skara Gilles stadsvandringar från regn.

Innan gruppen lämnade Jesper Svedberg, kunde Barbro påminna om att domkapitlet, som byggdes 1746, aldrig kom att användas av honom. Promenaden fortsatte förbi det gamla biblioteket, genom fru Baggés trädgård, vidare till Veterinärhistoriska museet. Där inledde Barbro med att prata om en av 1700-talets stora begivenheter i staden, Skara Lisa – "helsobrunen", som lockade folk långväga från för att ta del av den hälsosamma källan.

På gräsmattan framför Veterinärhistoriska museet kunde Barbro berätta om Härlundabördige Peter Hernquist. En yngling som efter studier i Skara hamnade som lärlunge hos Linné i Uppsala. Han fortsatte sina studier i djurens hälsa i Lyon och Paris och återkom så småningom till hembygden för att grunda Sveriges första veterinärutbildning. Eftersom det inte innebar högsta status att bota sjuka djur, höjdes den genom att man samtidigt fick utbildning som kantor. Eleverna valdes ut efter sångprov. Barbro kunde knyta ihop säsongens stadsvandringar genom att påminna om årets första vandring som gick till Botan. En park som etablerades av Peter Hernquist.

Efter alla kloka ord var det så dags att transportera sig de få stegen till 1700-talsherrgården Kråks. Huvudbyggnaden som flyttats från Karlsborg och flyglarna från Götala. Kvällen till ära hade det inrättats en lönnkrog i källarvalven. Inte med sprit, men väl med kaffe, som var belagt med importförbud mellan 1756 och 1769. För att ytterligare höja upplevelsen hade Hanna och Sylvia bakat hallonkakor efter Kajsa Vargs recept. De allra flesta vandrarna följde med ner i valven och lät sig väl smaka. Det var knökafullt. Precis som förr i världen. De flesta (alla?!) som fanns på plats längtar nog redan till nästa års stadsvandringar.

Domprost Robert Lorentzon, Hanna Eklöf från museet och Barbro Olofsson.

Hanna Eklöf och Birgitta Johansson väntar på Anstormningen vis kaffe bordet.

Biskop Jesper Svedberg berättar om sitt liv och sina år i Skara.

Baksidan av Veterinärhistoriska museet var fylld när Barbro bjöd på sina digra kunskaper.

Fotograf Tommy Kroon

